

IZA PRVIH CJELOVA

Dakle, ličnost. Ličnost na prvom mestu.

Miloš Vidaković

Nismo bili vjenčani i trebalo je riješiti kako da im se obraćam. Stajali su na verandi; uz njegovu nogu je kao pas sjedio sivkasti mačor.

„Kako se zove?“ potrudih se da bar to obavim.

Za njeno znojno lice lijepio se pretjerani iskreni osmijeh, koji im je užurbano slala kroz šoferšajbnu, pride im mašući desnicom.

„Mačor?“ reče, grimasu svodeći na prihvatljiviju mjeru, lijevu ruku još pomjerivši ka padini moje desne dlakave butine.

Potražih mjenjač, uradih sve da bi se mašina ugasila, s tim dlanom na sebi.

„Tata.“

„Molim?“

„Mačor se zove tako.“

Roditelji na terasi već su ostajali bez osmijeha i vjerovatno da su ih ruke boljele od mahanja dok sam pokušavao da razjasnimo kako će me ona oslovljavati u trenucima koji dolaze.

„Zvaću te Dušo. A?“

Pootvarasmo vrata automobila i nakon što napravismo po nekoliko koraka po suvo-njavom travnjaku, ona gotovo viknu: „E, pa, Dušo, tu smo.“

Držali smo se za ruke i mora da su se baš tada, u mraku dlanova, njen znoj i moj znoj pomiješali, a linije života smrsile.

Znojni su bili i dlanovi njenih roditelja, ali čvrstina stisaka odagnala je svaku neprijatnost.

„Dakle?“

I mačor je očekivao naš odgovor.

„Prtljag!“

Dva kofera, dvije torbe, nekoliko kesa i futrola za štapove umotana u ukrasni papir za poklone.

„Pecate li, tamo?“

Bili smo za kuhinjskim stolom, a one kod frižidera. Punile su čaše prazneći flaše.

„Koliko leda?“

„Gospodo, tri kocke će biti sasvim dovoljno.“

Njena majka potvrdi smiješkom moj tačan odgovor.

„Dušo?“

„Da, Dušo?“

Bila je zadovoljna nadimkom.

„Tata te je, mislim, nešto pitao.“

Pogledao sam mačora. Sjedio je na stolici, s druge strane stola i žmirkao.

„Pecanja, momče, ima li kod vas tog sporta?“

Prekinula nas je zvonjava telefona.

Ustao je, nešto karirane flanelske košulje ubacio u pantalone, malo ih podigao i iskašljavajući se dohvatio slušalicu sa aparata na zidu.

Iznad telefona bješe okačen kalendar, koji je lijevom ivicom dodirivao dovrtak preko čije ivice se kabl slušalice istežao sve više.

Tata i ja smo gledali kako se kabl rasteže, ali onda shvatih da on, možda, gleda piliće na fotografiji iznad datuma tekućeg mjeseca.

Kabl se opet uvrnu, a on pritisnu nekoliko brojeva, vrlo razgovjetno se predstavi i reče da mu je veoma žao, ali da od sastanka nema ništa, bar što se njega tiče.

„Jednom nedeljno se sastaju u Klubu.“

„Ko preživi sedmicu“, doda on.

„Ali, tata, ako ti to prija, zašto da ne odeš i danas. Mi ostajemo sve do utorka.“

Mačor je poslušao i siđe sa stolice.

„Nažalost, nema gdje“, odgovorih.

Gledale su me začuđeno, a on mi stegnu rame.

„Onda, idemo. Odmah!“

„A ručak?“

Tata se opet nađe kod stola.

„Posluži ga za večeru.“

„Ali, večeras dolaze ujko i ujna!“

„Pa oni nek jedu večeru.“

„Kako je Elizabeta?“

Znao sam ko je Elizabeta. Pričali smo telefonom nekoliko puta.

„Razvela se.“

„To znam.“

Znao sam i ja.

„Je li kod ujke i ujne?“

Nije.

„Samo dječaci.“

Počеше da se gledaju značajno, a onda su šaptale, dok smo se nas dvojica spremali.

Bili smo već na autoputu. Izvadio je traku iz kasete pred mojim koljenima.

„Išli smo na njihov koncert prošlog mjeseca, u susjedni grad.“

„I?“

„Pa, vratili smo se.“

Vozili smo se i kad ni na drugoj strani trake nije više bilo ničega. Taman sam htio da pitam kuda idemo, a on mi reče da u kaseti pronađem kartu.

„Nadi skretanje na F-23.“

Prstom podoh autoputem i skrenuh na F-23.

„Ali, tamo nema nikakve vode!“

Pjevuckao je.

Čim smo skrenuli sa autoputa, zaustavismo se pred motelom.

„Odmorićemo se.“

Izvadio je traku iz kasetofona, ubacio je natrag u kasetu, a onda i auto-kartu.

Na recepciji je zatražio sobu, a kada nastavih za njim, recepcionerka me pozva oštrim glasom.

„Kuda, mladiću?“

Pokazah ka njemu. Otključavao je vrata.

„Gospodin je uzeo jednokrevetnu sobu.“

„Samo trenutak“, zamolih je, znajući da će potrajati duže.

Kucao sam, a onda ga pozvao, nadimkom.

Naposljetku je otvorio.

„U čemu je problem?“

„Ja ne vidim nikakav problem“, reče.

Trebalo je da kažem još dosta toga, ali nisam znao šta.

„Iza je šumica, a kada se spustiš, dole, na jezeru, ima lijep restoran.“

„Rekli ste da u okolini nema nikakve vode.“

„Nisam ja to rekao. Tako stoji na mapi.“

„Ja idem.“

„Vidimo se, onda, dole, u...“

„Ne. Ja se vraćam.“

„Gdje se vraćaš?“

„Kući.“

„Kojoj kući?“

Oklijevao sam, a onda priznao. „Vašoj.“

„Nemoj da ti to padne na pamet!“

„Prijetite?“

„Zovi to kako ti je volja.“

„Telefoniraću.“

„Ama, otkud ti sad to?! Kome ćeš da telefoniraš?“

Tišina poče da se goji.

„Onda, kao što smo se dogovorili. Vidimo se dole, u restoranu, predveče.“

Zatvorio je vrata i okrenuo ključ u bravi.

Iznajmio sam kola i odvezao se natrag, na autoput, sve do grada. Nisam imao pojma kako da pronađem kuću.

Pomislio sam na telefonske govornice, ali nisam znao broj telefona. Ipak, telefonski imenik htio je da pomogne.

„Dušo?“

„Dušo?! Odakle zoveš?“

„Ja...“

„Elizabeta te pozdravlja!“

„Elizabeta?!“

„Da. Zamisli, stigla je jutros.“

Izlaz na autoput našao sam bez problema.

Oblaci su izgledali prilično bezazleno. Pokušah da to shvatim kao poruku.

Kod skretanja na F-23, na samom raskršću, ako se odvajanje za put nižeg ranga može tako zvati, stajala je neka žena.

Zaustavio sam se i gledao je u retrovizoru. Vjetar sa autoputa podizao joj je svijetlu kosu. I haljina je lepršala, a onda se od još jačeg vjetra zatezala preko njenih butina. Nekoliko trenutaka su samo one, pod laganom šarenom tkaninom suknje, bile u kvadratiću ogleдалa. Onda dođe red i na bokove. Njen čvrst hod ih je zloupotrebљavao.

„Pa, dobar dan“, reče očekivanim glasom, nagnuvši se, kroz širom otvorena vrata.

„I dobar sumrak.“

„Sumrak?“

Bore oko očiju joj postadoše dublje.

Vratili smo se na put i vozili ka suncu koje se gubilo.

Smanjivao se prostor koji sam zauzimao.

Suknja joj nije bila podignuta i njen miris se naslućivao tek u kakvoj oštrijoj krivini.

Smanjivao sam se i dalje.

Tabla je obavještavala da ćemo uskoro naići na onaj motel.

„Tu ćete me ostaviti.“

„Sada?“

„Ne“, smijala se. Pažljivo. „Kod motela.“

Dok smo se mimoilazili sa teškim kamionom, u krilu, pod dugim svjetlima njegovih farova, treperile su joj ruke.

„Kažu da je jezero veoma lijepo.“

„Jezero?“

Parkirali smo se pored njegovih kola.

„Dole, kroz šumicu.“

Brzo je obavila šta je trebalo da obavi na recepciji. Kroz šoferšajbnu sam gledao kako se trenutak-dva muči sa bravom.

Ključ se okrenu i ona otvori vrata sobe.

Sijalica nad vratima bila je nedovoljna da, stojeći kod kola, ugledam njen osmijeh.

Prije nego što je ušla, mahnu.

Na recepciji je sada radio sjedokosi mladić.

„Da. Nije izlazio, bar od kada sam preuzeo smjenu. Da li želite da ga pozovem?“

„Ne.“

Možda je trebalo reći još nešto. „Samo mu recite...“

Mladić je bio strpljiv.

Naviknut.

Odviknut.

„Kažite mu da ga zet očekuje prema dogovoru, dole. U restoranu.“

„U kom restoranu?“

Znojio sam se.

„Dole, na jezeru. Zar ne postoji restoran?“

„Tačnije, gospodine, dva restorana.“

„Biću u jednom od njih, ako nije problem.“

On klimnu glavom.

„Želite da je zadržite?“

„Molim?!“

Morao sam da se vratim unutra.

„Luciju.“

„Možete je zadržati do ponoći.“

Trebalo je odgovoriti.

„Ili je dosta vožnje za danas?“

„O, kola! Naravno. Lucija. Dosta je bilo.“

Vratih mu ključeve i još jednom izađoh.

Sijalica nad vratima njegove sobe bila je upaljena. Upamtio sam ta vrata; dovoljno dugo sam stajao ispred. Krenuh ka njima i shvatih da nisam zapamtio koja je njena soba. Bila su to vrata između recepcije i njegove sobe, ali nisam smio da se zakunem da je to soba četiri, šest, ili osam.

Ponovo uđoh, a on naglo trgnu glavom. Ništa se nije desilo sa njegovom kosom od tog trzaja: bila je sijeda koliko i maloprije.

„Soba tri, na primjer.“

„Soba tri?“

Zazvoni telefon.

„Neparne sobe ne postoje“, reče, prije nego što podiže slušalicu. „Zapravo... Halo?“ Iz slušalice zakeketa.

„Da. Svakako. Za vas.“

Naslonih se na pult i uzeh slušalicu.

„Neparne sobe su dole.“

„Kako to mislite?“

Iz slušalice poče dozivanje.

„Samo trenutak“, rekoh i spustih je na pult.

„Dole, na jezeru“, reče, uze časopis i ode u prostoriju na čijim je vratima pisalo *privatno*.

„Da?“

Bila je to Elizabeta.

Manje mi je trebalo da se spustim niz osvijetljenu stazu. Govorio sam tiho, motrio kroz veliki prozor. Niko se nije pojavio i naposljetku – spustih slušalicu prije kraja razgovora.

Nebo nad jezerom bilo je zvjezdano, tišina očekivana, sve dok se onom stazom ne spusti kikotaње i šapat, a onda i par.

„Jeste li im pozvonili?“

„Njima?“

Moje pitanje bješe, izgleda, pogrešno.

„Ovdje“, pokuša da me ispravi mladić, i dalje ljubazno. Pokazivao je na stubić natkriven limenom strehom.

Prišao sam stubiću i vidio kako mladić pritišće dugme.

„Da?“ zakrča iz interfona.

„Sami ste?“

Gledao sam ih. Nisu se više smijuljili.

„Koliko vas je tamo?“ podviknu onaj glas.

„Troje“, reče mladić i vrati ruku njenoj.

Čamdžija je nosio kačket pod čijim šiltom je svijetlio žar cigarete. Kada bi se upuštao u dugački zaveslaj, mogao sam da vidim spojena čela ono dvoje. Ruku na njenom bedru.

„Bez brige, gospojice“, progovori čamdžija dok smo se približavali slabo osvijetljenom drvenom doku.

Trebalo je da se popnemo uz neku vrstu merdevina.

„Ali...“

Ustade i mladić. Djevojka zanegodova još odlučnije.

Čamac se još jače zaljulja, a čamdžija i ja se čvrsto prihvatismo za ivice.

Skoro sat kasnije, pozdravismo se. Vratili su se gore, u sobu.

„Samo bi potrošili više“, reče čamdžija i namignu mi. „Da nisu upali, bili bi potpuno suvi.“

Smijao se.

„Tropa. Shvatate, a?“

Otkako smo ušli, često je namigivao.

„Ovak, odmah desert, a?“ A?“

Zvonio je telefon. ŠankERICA podiže slušalicu.

„Da?“

Spusti slušalicu i pogleda čamdžiju koji se još kikota, spremajući se da namigne.

„Vožnja“, reče mu, a kada on ode, pokaza mi kačket na čiviluku.

„Potpuno je mokar“, rekoh joj, stojeći.

„Ali, na jezeru duva. Prehladiće se.“

„Nije duvalo kada je nas prevezio.“

Ona pogleda na zidni sat pod prepariranom ribetinom.

„Sada duva. Do ponoći.“

Vratih se za sto i nastavih da motrim na sat, sve više se, kao, interesujući za onu ribu.

Iz stražnje prostorije se pojavi krupan muškarac koji je veoma ličio na šankericu.

„Gospodine!“

Znao je i moje prezime.

„Pođite sa mnom.“

Krenuli smo uz basamake.

U zadimljenom polumraku kakvog podruma, za dugačkim stolom sjedili su ljudi. Pred njima su već bili tanjiri i čaše raznih oblika i veličina. Nisu prekidali s dernjavom i kada me je onaj predstavio, poneko mi mahnu. Bila je to sva dobrodošlica.

„Evo ih!“

„Konačno!“

„Jupiiii!“

„Živjeli mladenci!“

Bili su to ona i on. Stajali su na vratima.

U dugoj večernjoj haljini, golih ramena, bez bora na vratu, odakle je, iz polutame, podrhtavala biserna ogrlica.

Pružih joj ruku, a onda me on svuče dole, za šank.

„Zete...”

„Nisam ja tvoj zet.”

Mogao je, računam, i jače da me opauči.

„Ako Marta i ja više nećemo biti zajedno, ne znači da mi i dalje nećeš biti zet.”

„Ja nisam...”

Bila je to pristojna šljaga.

„Momče, gore ima da se odigra nešto kao vjenčanje. Nisam htio da ostavim Martu dok nema nikog, u blizini. Vi ćete biti pored nje i biće joj, valjda, lakše. Ne znam. Valjda.”

Šankerica mi dade moker peškir kojim pritisnuh usnu.

„Kada se vratiš, reći ćeš im da si u motelu našao samo ovo pismo i da...”

Zvali su ga odozgo.

„Reći im šta hoćeš. Uostalom...”

Gužvao je bijelu kovertu.

„Ti si dobar.”

Koverta se širila u mokroj pepeljari.

„I nemoj da ti padne na pamet da ikada mojoj kćerki uradiš nešto ovakvo!”

Ponovo su ga zvali.

„Evo me! Minut!”

„To nema smisla”, rekoh, a on slegnu ramenima.

Zazvonio je telefon.

„To zovu sa obale”, reče, kada se na stepeništu pojavi ona.

Rukama je pridržavala haljinu koja je, dodirujući je, šuštalala.

„Polaziš?”

Penjala se, čamđija je stavio kačket na glavu. Njena leđa bila su gola.

Pismo sam bio ponio, ali – ne znam da li već na jezeru, ili negdje uz stazu, ili tek kroz prozor kola – bacio sam ga.

Da ne bih zaspao, otvorio sam kasetu i trkeljao po njoj, tražeći traku. Sem mape i poluprazne kutije *marlbora*, unutra nije bilo ničega.

Svitalo je kada sam se iz tišine uključio na autoput, gdje su se već formirale kolonice, u oba smjera.

Pronači kuću opet postade nerješiv problem. Stao sam pred govornicu, pronašao broj, podigao slušalicu i onda je vratio.

Sunce je i dalje bilo u prizemlju.

Na F-23 me sačekala tišina.

„Iznajmili ste Luciju?”

Recepcionerka me gledala.

„Kola, koja ste mi juče rentirali?”

„Uzeo ih je gospodin sa kim ste juče stigli. Rekao je da su mu i dalje potrebna.”

„Kada su otišli?”

„Nisu otišli.”

„Pa, sad ste rekli.”

„Rekla sam: gospodin.”

„Gospodin je bio sam?”

Ona potvrdi.

Blago sam pokucao na prozor sobe. Onda jače. Lupao sam.

„Gospodine!”

Bila je to recepcionerka.

Mahala je, nešto mi objašnjavajući.

„Gospodine!”

Vratio sam se pred recepciju.

„Gospođa je u svojoj sobi. Gospodin se odjavio.”

„A koji je broj njene sobe?”

Premišljala se.

„Gdje su sobe sa neparnim brojevima?”

„Molim?”

„Sobe sa neparnim brojevima? Gdje su? Ovdje su samo sobe dva, četiri, šest, osam i deset.”

„Gospođa je u četvorci.”

Podlakticama mi je obujmila lice, prstima krenula da mi gužva kosu. Raširenim dlanom odoh joj niz leđa, u haljinu. Drugu ruku popeh joj na grudi.

„Jače.”

Spustih šake na njen struk i okrenuh je leđima k sebi.

Rub haljine joj je puzio uz listove, butina, pa padao, jer sam morao ponovo da joj stignem do grudi, jezikom niz leđa, sve do znojnog početka.

„Dodi.”

Primakoh je još tješnje, desnom rukom stišćući obe dojke, kružeći dlanom od bradavice ka bradavici, lijevom opet stigavši dole, gdje se, potom, na krevetu, nađoše i moje usne i moj jezik i nos.

„Daj!”

Samo nas je znoj razdvajao, ruke su grabile, stiskale, sve manje milovale, sve više stiskale, a glasovi nisu postajali riječi.

„Glupo bi bilo da ti ne ispričam.”

Zrak sunca je bio na njenom stomaku. Milovao sam je, zadržavajući se na osunčanim dijelovima.

Zavukosmo se pod pokrivač.

Ta promjena, prepuštenost rukama, znoj i mrak tijela, mirisi ispod pokrivača, ne da doše joj da govori.

On se nije vratio.

Sutra uveče, u drugom motelu, ispričala mi je dovoljno.

Bili smo u restoranu, milovao sam joj koljeno, butinu. Dodirivao je.

„On je drugačiji”, nastavljala je. „Ali, ti si mu pomogao da se vrati.”

„Je li ona ipak zna?”

„Ko?”

„Ona.”

„Ne znam za koga pitaš?”

„Pa, za moju taštu.”

Ruku pod stolom dodirnu svojom rukom i zajedno stegnusmo unutrašnju stranu nje-
ne vrele butine.

„Ja sam...”

Stezao sam je jače i jače. Ponovo sam njušio njen miris.

„Oh...”

Poljubih je u vrat.

„Ja sam tvoja tašta.”

Nismo prestajali.

„Zaista nisi znao za Martu?”

„Stalno je govorila: mama ovo, mama ono. Mnogo više te je spominjala. U stvari, ne
tebe. Ili je ipak...”

„Poljubi me.”

„Da ipak nije govorila o tebi?”

„Teško.”

Nismo mnogo pojeli. Morali smo u sobu.

„Imaš li neke čarape?”

„Čarape?”

„Da.”

„Kakve bi čarape da obujem?”

„Crne.”

Odvezli smo se do tržnog centra i ušli u prodavnicu rublja.

Dok smo birali, dovršavala je priču.

„Nismo se nakon toga vidjeli sve do prije nekoliko nedjelja.”

„Dvadeset i pet godina.”

„Dvadeset i pet.”

Odabrali smo još jedne. Sa šavom.

„Rodila sam i nakon nekoliko mjeseci otišla.”

Htjela je da proba korsete.

Djevojka donese pregršt crne čipke pred kabinu.

„Uđi.”

U ogledalu, na štiklama, u svemu tome, uvijala se preda mnom i onda kleknula.
Otvorih oči.

Bio sam neobrijan, umoran, zadovoljan. Bio sam dobro.

Htio sam da stalno nosi čarape. Peo sam je na sto u našoj sobi, kretao od tabana, pre-
ko gležnjeva...

Nakon tri takva dana sto je već škripao.

„Promijenićemo motel.”

„Sutra odlazim.”

Ništa od toga nisam ispričao policiji.

Inspektor je sjedio preko puta moje buduće žene i mene. Sjedili smo u dnevnoj sobi. Na televizoru je stajala fotografija mog tasta. Preko jednog od gornjih uglova rama bješe stavljen crni flor.

„Ipak mi nije jasno“, reče inspektor trljajući bradu.

U olupini nisu pronašli tijelo.

Otišli su, dakle, zajedno. On ju je čekao negdje. Bio je to njihov drugi medeni mjesec.

Nekoliko dana kasnije krenuli smo natrag.

Povezoh kola na sasvim drugu stranu.

„Kuda ćemo?“ pitala me je moja buduća žena, kada skrenusmo na F-23.

„Na jedno mjesto gdje ćemo proslaviti srebrnu svadbu.“

Dan bješe vedar i bez vjetrova. Dok se čamac približavao, vidjeh kačket.

Nešto me je pitala.

„Molim?“

„Imaju li tamo, preko, sobe?“

„Aha.“

„Uzećemo sobu broj devet.“

Nisam imao ništa protiv.

160

un poco rit.

165

far - - - dan - - - do

Presto

171

Tempo I